

UNIWERSYTET
WARSZAWSKI

Wydział Nauk Politycznych
i Studiów Międzynarodowych
Uniwersytet Warszawski

Wydział Nauk Politycznych i Studiów Międzynarodowych

Warszawa, dnia 12 listopada 2024 r.

dr hab. Marta Witkowska, prof. UW
Katedra Polityk Unii Europejskiej
ul. Krakowskie Przedmieście 3, pok. 212
tel. + 48 22 55 20 234
e-mail: politykiue.wnpism@uw.edu.pl

**Recenzja osiągnięcia naukowego oraz całokształtu dorobku naukowego,
dydaktycznego i organizacyjnego dr. Grzegorza Balawajdera
w związku z Jego wnioskiem o nadanie stopnia doktora habilitowanego**

I. Podstawa formalna recenzji

Podstawą formalną sporządzenia niniejszej recenzji jest uchwała nr 9/2024 Rady Naukowej Uniwersytetu Opolskiego, która w dniu 18 stycznia 2024 roku powołała mnie i powierzyła funkcję recenzentki w postępowaniu w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego nauk społecznych w dyscyplinie – nauki o polityce i administracji dr. Grzegorzowi Balawajderowi. Jednocześnie zobligowano mnie do przygotowania recenzji na podstawie umowy pomiędzy Uniwersytetem Opolskim, reprezentowanym przez prof. UO dr hab. Dariusza Walencika – Przewodniczącego Rady Naukowej, podpisaną przeze mnie i przesłaną w zwrotnej korespondencji pod koniec marca 2014 r. Wówczas odebrałam kopertę zaadresowaną do mnie na adres Uniwersytetu Warszawskiego, w której znajdowały się niezbędne dokumenty oraz pismo od prof. UO dr hab. Dariusza Walencika – Przewodniczącego Rady Naukowej Uniwersytetu Opolskiego, z którego czerpię powyższe informacje o powołaniu mnie na recenzentkę w powyższym postępowaniu. W odebranej kopercie doręczono mi monografię będącą podstawą uzyskania stopnia oraz przenośny dysk USB (PenDrive) zawierający pozostałe dokumenty. Od października 2023 roku przebywam na urlopie naukowym. Brak wcześniejszego kontaktu mailowego spowodował późny odbiór korespondencji wysłanej pocztą tradycyjną na adres miejsca zatrudnienia. Następnie, z uwagi na wielokrotny nawrót stanu niezdolności do pracy oraz przedłużający się stan mojego słabego zdrowia, przygotowanie recenzji mogłam dokończyć dopiero na początku listopada 2024 r.

Oceny osiągnięć naukowych dr. Grzegorza Balawajdera dokonam w oparciu o art. 221 ust. 8 Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, a w zakresie kryteriów branych pod uwagę przy tej ocenie – art. 219 ust. 1 wspomnianej ustawy. Poniższa recenzja opiera się zatem na ww. kryteriach i bierze pod uwagę oprócz charakterystyki sylwetki naukowej Habilitanta dwa najważniejsze elementy wskazane w Ustawie, a mianowicie:

- 1) posiadanie w dorobku osiągnięcia naukowego albo artystycznego, stanowiącego znaczny wkład w rozwój określonej dyscypliny, w tym co najmniej:
  - a) 1 monografię naukową wydaną przez wydawnictwo, które w roku opublikowania monografii w ostatecznej formie było ujęte w wykazie sporządzonym zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 267 ust. 2 pkt 2 lit. a, (...)
- 2) wykazanie się istotną aktywnością naukową albo artystyczną realizowaną w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej lub instytucji kultury, w szczególności zagranicznej.

Równocześnie oświadczam o braku jakichkolwiek zależności, które mogłyby wpłynąć na obiektywność mojej oceny.

W związku z powyższym na recenzję składają się wyodrębnione w tekście konstatacje oraz oceny generalne i cząstkowe, które odnoszą się do: (1) podstawowych informacji o sylwetce i aktywności naukowej kandydata, (2) oceny osiągnięcia naukowego będącego przedmiotem postpowania habilitacyjnego, (3) oceny pozostałych osiągnięć naukowych oraz spełnienia przesłanki istotnej aktywności naukowej realizowanej w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej lub instytucji kultury, w szczególności zagranicznej. (4) Konkluzje stanowiące podsumowanie ocen cząstkowych. Konkluzja jest jednoznacznie negatywna, a jej wydźwięk współgra zarówno z polemicznymi, jak i przychylnymi uwagami recenzentki wobec treści zawartych w materiale przedłożonym przez Habilitanta.

I. Podstawowe informacje o sylwetce i aktywności naukowej kandydata

Kandydat jest absolwentem Instytutu Nauk Ekonomicznych, Wyższej Szkoły Pedagogicznej im. Powstańców Śląskich w Opolu, gdzie uzyskał dyplom magistra ekonomii. W jednostce tej został następnie zatrudniony na stanowisku asystenta w Zakładzie Politologii Instytutu Nauk Społecznych.

W 2000 r. na podstawie rozprawy *Światowe zadłużenie państw jako problem globalny, wykonanej pod kierunkiem*, dr hab. prof. UO Stefan Marek Grochalskiego, uzyskał stopień doktora nauk humanistycznych w zakresie nauki o polityce. Stopień ten Habilitantowi przyznała Rada Naukowa Wydziału Nauk Społecznych, Uniwersytetu Wrocławskiego.

Od czasu uzyskania stopnia doktora nauk humanistycznych Kandydat zawodowo związał się z Instytutem Nauk o Polityce i Administracji, Uniwersytetu Opolskiego. Równoległe od 2008 r. do chwili obecnej Habilitant zatrudniony jest także w Wyższej Szkole Biznesu w Dąbrowie Górniczej na Wydziale Nauk Stosowanych.

Odnosząc się do przebiegu kariery naukowo-zawodowej dr. Grzegorza Balawajdera należy skonstatować, że urzeczywistnia się ona w ramach jednego ośrodka naukowego. Od uzyskania stopnia doktora do złożenia wniosku o postępowanie w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego minęły 24 lata. Z załączonej dokumentacji wynika, że Habilitant nie ubiegał się wcześniej o nadanie stopnia doktora habilitowanego.

II. Ocena osiągnięcia naukowego będącego przedmiotem postępowania habilitacyjnego

Habilitant wskazał jako osiągnięcie naukowe wynikające z art. 219 ust. 1 pkt. 2 Ustawy monografię pt. *Granice Unii Europejskiej w kontekście współczesnych wyzwań kryzysu uchodźczo-migracyjnego, brexitu i pandemii koronawirusa*. Publikacja ta została wydana przez Wydawnictwo Uniwersytetu Opolskiego znajdujące się w wykazie sporządzonym stosownie do przepisów wydanych na podstawie art. 267 ust. 2 pkt. 2 lit. a Prawo o szkolnictwie wyższym.

Poniżej zatem moje rozważania koncentrować się będą na ustaleniu, czy wspomniane osiągnięcie stanowi „znaczący wkład” w rozwój dyscypliny – nauki o polityce i administracji.

Monografia obejmuje 241 stron, w tym 232 strony zasadniczego tekstu. Bibliografia wskazana przez Habilitanta jest bogata, zawiera pozycje zarówno współczesnej literatury polsko- jak i obcojęzycznej, a ze względu na temat pracy zawiera także materiały źródłowe i dokumenty. Strukturę pracy stanowią: wstęp, pięć rozdziałów tematycznych, podsumowanie, bibliografia oraz spis tabel.

Podjmując rozważania w monografii dr Grzegorz Balawajder skupił się na kilku istotnych, szczególnie w XXI w., wyzwaniach stojących przed Unią Europejską. W recenzowanej monografii analiza dotyczy rozwoju procesów integracyjnych w kontekście zmieniającej się funkcji i specyfiki granicy. Autor we wstępie twierdzi, że weryfikacji tezy dokona na podstawie trzech studiów przypadku: kryzysu migracyjnego, brexitu oraz pandemii COVID-19.

W tym miejscu należy wskazać, że z logicznego punktu widzenia teza powinna być pomysłem interpretacyjnym, interesującym porównaniem, efektem wnikliwej analizy, nowym rozwiązaniem, ewentualnie wykazaniem związku czy wpływu. Nie należy mylić tezy z tematem pracy. Teza jest odpowiedzią na problem badawczy w tym temacie postawiony – powinna być sednem przemyśleń na określony przez Habilitanta temat.

W przypadku ocenianej monografii teza Habilitanta ma wyłącznie walory zdania twierdzącego, co następnie Habilitant potwierdził w dalszej części swojej książki. W kolejnych rozdziałach zostały przytoczone i scharakteryzowane wybrane przykłady, czasem omówienie wyników badań innych badaczy, a cała książka ma charakter przeglądowy, zbierający dotychczasowy stan wiedzy w przedmiocie zainteresowań Habilitanta.

Przyglądając się załączonej liście publikacji Habilitanta należałoby dokonać konstatacji, że monografia powinna być efektem rozwoju zainteresowań naukowych Habilitanta.

Istotnym mankamentem, determinującym moje dalsze rozważania jest fakt, że większość tekstu (ok. 85,7%) tej książki została już wcześniej opublikowana. Zatem monografia ta nie posiada waloru publikacji nowych zagadnień naukowych w sposób oryginalny i twórczy.

Powtórne opublikowanie całych fragmentów własnych wcześniej opublikowanych utworów jako utworu nowego, bez podania o tym informacji, a zwłaszcza podając ten utwór jako osiągnięcie w procedurze awansowej, jest naganną praktyką. W tym przypadku jest to autoplgiat, w którym nie dochodzi do naruszenia osobistych praw autorskich do utworu, bowiem autor pozostaje nadal właścicielem praw.

Stosowanie autoplgiatu powoduje istotny problem etyczny. Odbiorcy bez stosowania dodatkowych narzędzi, czy dodatkowej procedury sprawdzenia, mogą uznać oceniany utwór za nową treść.

Jestem pracownikiem naukowym, a zwłaszcza wypełniając funkcję recenzenta w niniejszym przewodzie habilitacyjnym, zgodnie z Ustawą – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Sz.U.2018 poz. 1668) ponoszę odpowiedzialność za jakość i rzetelność prowadzonych badań, mam świadomość odpowiedzialności dyscyplinarnej nauczycieli akademickich oraz mam obowiązek przestrzegania zasad polityki etycznej obowiązujących na uczelniach wyższych.

Stosując się do obowiązującego prawa i zasad etycznych zmuszona jestem w pierwszej kolejności zwrócić uwagę na kwestię autoplgiatu. **Ilość tekstu opublikowana ponownie przekracza przyjęte granice i stanowi przejaw nierzetelności naukowej oraz naruszenie zasad etycznych.**

Autoplgiat można uznać za naruszający normy prawne w sytuacji, gdy został użyty przez autora, aby zwiększyć objętość swojego dorobku, od którego zależy awans naukowy. W sytuacji takiej można spodziewać się nawet **odpowiedzialności dyscyplinarnej nauczyciela akademickiego** zgodnie z art. 287. 2. pkt. 5) Ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. W regulacji tej mowa jest bowiem o wszczęciu postępowania dyscyplinarnego „z urzędu w przypadku czynu polegającego na: sfałszowaniu badań naukowych lub ich wyników lub dokonaniu innego oszustwa naukowego”.

W ocenianej monografii, prócz występowania na niedopuszczalną skalę autoplgiatu, Habilitant dokonuje także dość często przejęcia z innych utworów elementów prawnie chronionych, jak np. fragmenty, tezy czy odwołania. Wykroczenia tego dokonuje także we wcześniejszych publikacjach. Habilitant przejmuje z innych utworów elementy prawnie chronione i w swoich publikacjach prowadzi narrację w sposób jednoznacznie wskazujący, że to on jest autorem tych ustaleń.

O ile przywłaszczenie autorstwa jest w sposób kazuistyczny zdefiniowane w art. 115 Ustawy – Prawo autorskie i prawa pokrewne (Dz.U. 2022 poz. 2509), to w orzecznictwie sądów, cywilnych i karnych, odnaleźć można szersze wypełnienie treścią tego pojęcia:

„Za plagiata poczytywać można przypadek wykorzystania elementów cudzego utworu w takim stopniu, że brak jest twórczej działalności plagiatora, a to w konsekwencji prowadzi do braku cech oryginalności takiego dzieła” – wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach – V Wydział Cywilny z 16 grudnia 2020 roku (V AGa 652/18)

„Jawny plagiat polega na przejęciu cudzego utworu w całości lub w części w niezmienionej postaci (w przypadku utworu tekstowego w sposób dosłowny) lub w postaci zmodyfikowanej w nieznacznym stopniu. W takim wypadku działalności sprawcy nie towarzyszy żadna inwencja twórcza. Plagiat ukryty charakteryzują działania sprawcy polegające na mniej lub bardziej istotnym zmodyfikowaniu elementów twórczych przejmowanego w całości lub w części utworu, stwarzające pozory autorstwa co do materiału przywłaszczonego z cudzego dzieła” – wyrok Sądu Okręgowego w Świdnicy – IV Wydział Karny Odwoławczy z 20 września 2017 roku (IV Ka 572/17)

„Popełnienie plagiatu wiąże się z przejęciem utworu (lub jego elementów twórczych) i zaprezentowaniem jako własnego przez plagiatora, stworzeniem u odbiorców »wrażenia«, że mają do czynienia z utworem plagiatora. Plagiat może mieć charakter jawny bądź ukryty. Plagiat »ukryty« wiąże się z dokonaniem przez plagiatora pewnych modyfikacji, przeróbek w zakresie treści i/lub formy cudzego utworu (np. zmian stylistycznych, redakcyjnych). Mają one na celu ukrycie faktu przejęcia elementów twórczych z cudzego utworu, utrudnienie odbiorcom odnalezienia tych elementów, stworzenie pozorów własnej twórczości (a niekiedy nawet zaistnienie własnej twórczości, która nie eliminuje jednak faktu naruszenia ani go nie usprawiedliwia). Nie jest jednak plagiatem dzieło, które powstaje w wyniku zupełnie odrębnego niezależnego procesu twórczego, nawet jeśli posiada treść i formę bardzo zbliżoną do innego utworu” – wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie – VI Wydział Cywilny z 30 lipca 2018 roku (VI ACa 531/16).

Ponadto wskazuję, że Habilitant przedkładał do publikacji materiały opisujące te same badania więcej niż jeden raz (duplikowanie publikacji).

Złożenie tej samej pracy do więcej niż jednej redakcji stanowi postępowanie nieetyczne i jest niedozwolone. Za nieetyczne uznaje się także przedkładanie artykułu, będącego tłumaczeniem tekstu opublikowanego.

Oceniana książka nie stanowi publikacji **nowych zagadnień naukowych w sposób oryginalny i twórczy**. Poniżej wskażę argumenty, na podstawie których powzięłam negatywną ocenę tej książki. Moje argumenty są niepełne z trzech powodów.

Po pierwsze sprawdzając książkę w systemie antyplagiatowy, jej tekst był porównywany z dostępnymi w bazach materiałami. Autor nie publikował wszystkich swoich utworów w otwartym dostępie, a ponadto tylko kilka jego utworów jest dostępnych w wersjach elektronicznych. Zatem materiał do porównania był bardzo skąpy. Mam świadomość, że system antyplagiatowy mógł wielu zapożyczeń nie odnaleźć.

Po drugie dokonałam „ręcznego” sprawdzenia stopnia autoplagiatu utworów autora z kilkoma jego utworami dostarczonymi na przenośnym dysku USB. Habilitant dostarczył swoje utwory w sposób utrudniający ich lekturę (niewyraźne skany, ucięte brzegi tekstu, teksty w jęz. czeskim mimo publikacji dwujęzycznej także w jęz. niemieckim, itp.). Na dostarczonym dysku dostępne są tylko wybrane skany. Zostały opisane w sposób niezrozumiały, utrudniający wybranie właściwego utworu. Działanie to w sposób wyraźny stanowiło przeszkodę w swobodnym zapoznaniu się z dorobkiem dr. Grzegorza Balawajdera. Dla wykonania recenzji zgodnie z zasadami etycznymi i nałożonymi ustawą obowiązkami poświęciłam wielokrotnie więcej czasu na odszukanie tych pozycji samodzielnie,

aby prawidłowo przygotować recenzję. Była to naturalna przeszkoda w pełnym sprawdzeniu stopnia autoplagiatu. Ponadto dostarczone utwory były „skanami”, a nie wersjami elektronicznymi, co uniemożliwiało użycie profesjonalnych narzędzi i aplikacji usprawniających porównanie dokumentów.

Trzeci powód, jest bardzo zbliżony do drugiego. Poszukiwania zapożyczeń dokonywałam w większości przypadków w sposób „ręczny”. Oznacza to, że nie mogłam wszystkich dokumentów porównywać z wykorzystaniem systemów antyplagiatowych czy innych narzędzi usprawniających porównywanie dokumentów. Dokumenty porównywałam dokonując ich czytania i samodzielnego porównywania czytanych tekstów.

Poniżej zatem moje rozważania koncentrować się będą na ustaleniu, czy przedłożona monografia jako osiągnięcie naukowe dr. Grzegorza Balawajdera stanowi „znaczący wkład” w rozwój dyscypliny – nauki o polityce i administracji.

1. Treść Rozdziału I: strony 27-80

Rozdział pierwszy liczy 53 strony. Na 5 stronach nie potrafię odnaleźć powtórzeń.

Wynik: **9% względnie nowego tekstu**, bądź tekstu, w którym z powodu braku materiału do porównania nie potrafię wyśledzić powtórzeń.

Utwory Habilitanta, które zostały ponownie opublikowane w objętości 40-60% każdy:

- w postaci całych fragmentów, wielostronicowych, z całymi przypisami, bez żadnych, najdrobniejszych zmian,
- kilka z poniższych pozycji jest wtórną publikacją,
- z precedensem autoplagiatu na skalę całych artykułów mamy do czynienia już we wcześniejszej działalności publikacyjnej Habilitanta:
  - G. Balawajder, *Granice państw w obszarze Unii Europejskiej*, [w:] St .M. Grochalski (red.), *Obywatel w Unii Europejskiej*, Opole 2006
  - G. Balawajder, *Zmienność granic państwowych w warunkach globalizacji*, [w:] M. Domagała, J. Iwanek (red.), *Demokracja w dobie globalizacji. T. 2. Aspekty teoretyczne*, Katowice 2008
  - G. Balawajder, *Zanik czy nowe funkcje granicy w Unii Europejskiej*, w: St. M. Grochalski (red.), *Ewolucja instytucji granicy we współczesnej Europie*, Opole 2010.
  - G. Balawajder, *Nowe funkcje granicy*, w: M. Lis, A. Trzcińska-Polus (red.), *Colloquium Opole 2009. Od Okrągłego Stołu do Obalenia Muru Berlińskiego i Aksamitnej Rewolucji. Polacy – Niemcy – Czesi – nowe wartości, nowe relacje*, Opole 2010
  - G. Balawajder, *Ewolucja funkcji granic a przyszłość państwa narodowego*, [w:] St .M. Grochalski (red.), *Ewolucja instytucji granicy we współczesnej Europie*, Opole 2010
  - G. Balawajder, *Die Fortentwicklung der „Institution Grenze” im gegenwärtigen Europa*, w: S. Garsztecki, I. Scherm, Ch. Waack (red.), *Regionale Identität und transnationale Räume im Ostmitteleuropa*, Thelem 2012.
  - G. Balawajder, *Granica państwa, jako kategoria geograficzna, prawna, polityczny i społeczna*, w: St. M. Grochalski (red.), *Granice państwa jako granice jurysdykcji w Unii Europejskiej*, Dąbrowa Górnicza 2012.

- G. Balawajder, *Granica państwa jako kategoria wielowymiarowa*, „Pogranicze. Polish Borderlands Studies” nr 1/2013.
- G. Balawajder, *Obywatel w warunkach ewolucji wewnętrznych granic Unii Europejskiej*, w: K. A. Wojtaszczyk, J. Tymanowski, P. Stawarz (red.), *Integracja europejska. Główne obszary badawcze*, Warszawa 2015.
- G. Balawajder, *Die Staatsgrenze als Determinante der Identität*, w: S. Garsztecki, M. Jeřábek, I. Scherm (red.), *Sachsen und Tschechien. Regionale Identitäten und transregionale Verflechtungen in Ostmitteleuropa*, Thelem 2015.
- G. Balawajder, *Instytucja granic zewnętrznych Unii Europejskiej a zapewnienie bezpieczeństwa państw członkowskich w warunkach współczesnego kryzysu migracyjnego*. „Pogranicze. Polish Borderlands Studies”, nr 3/2017.

Wobec powyższego wskazuję co następuje:

- **przedmiotowy rozdział w prawie 91% składa się z tekstu opublikowanego w latach 2006-2017, przy czym główna treść tego rozdziału pochodzi z okresu 2006-2013;**
- powyżej wymienione tytuły utworów Autora wielokrotnie powielają te same fragmenty, które są całymi stronami, wraz z przypisami, w niezmienionej formie,
- oprócz występowania na niedopuszczalną skalę autoplagiatu, Habilitant dokonuje także dość często przejęcia z innych utworów elementów prawnie chronionych, jak np. fragmenty, tezy czy odwołania. Przykłady:
  - a) wersja prawidłowa: s. 34: „Jak zauważa K. Heffner, (..)” – na końcu akapitu jest przypis z odnośnikiem do pozycji, z której ten akapit pochodzi;
  - b) wersja nieprawidłowa: s. 35: Cała strona bez wspomnienia skąd Habilitant zaczerpnął tę wiedzę. Dopiero pod sam koniec strony, po zakończeniu wyliczenia zaczynającego się słowami: „Stad też współcześnie opracowywane typologie granic odchodzą od tego klasycznego podziału na rzecz podejścia zintegrowanego (...) „ Treść przypisu: Tamże. – ten przypis na samym końcu zdania po całej stronie nie odnosi się do całej strony tekstu, a jedynie do akapitu lub do tego fragmentu z myślnikami!
  - c) wersja nieprawidłowa: s. 37: Habilitant płynnie prowadzi narrację o tym, co wyczytał w artykułach z 1932, 1936 oraz 1951! – moje pytanie: jak się Autorowi udało uzyskać dostęp do tak archiwalnych źródeł zagranicznych i to jeszcze roczników Towarzystwa „Association of American Geographers”?
  - d) wersja nieprawidłowa: s. 39: Cały akapit na dole strony. Brak odwołania. A systemy antyplagiatowe wykrywają, że tekst pochodzi z innych utworów. Jest przejęty w całości w formie niemal niezmienionej bez zastosowania odpowiednich odwołań.
  - e) wersja nieprawidłowa: s. 40: Cały akapit na górze strony. Treść przypisu: Tamże. – natomiast systemy antyplagiatowe wykrywają, że tekst został przejęty w całości w formie niemal niezmienionej.

- przedmiotowy rozdział ma charakter przeglądowny:
  - jego przeglądowny charakter wywodzę z faktu, że jest to zestawienie definicji „granicy” w dostępnej na ówczesne lata literaturze przedmiotu,
  - Habilitant nie dokonał nowej kwerendy literatury i nie dokonał aktualizacji definicji, którymi operuje
  - Habilitant nie dokonał analizy krytycznej zebranego materiału z dokonaniem i stanem wiedzy w przedmiocie badań, obecnie istnieje szerszy i łatwiejszy dostęp do literatury zagranicznej, funkcjonują nowe trendy w badaniach,
- Habilitant nie wyszedł poza krąg ustaleń dokonanych przeszło dziesięć lat temu, dlatego nie uznają tego za nowe ustalenie, nie uznają tego za osiągnięcie badawcze,
- przedmiotowy rozdział nie wychodzi poza charakter przeglądowny, ponieważ Autor nie podejmuje w nim nowych ustaleń, nie wprowadza nowego problemu badawczego, a zwłaszcza, że jest to rozdział monografii prezentowanej jako osiągnięcie w przewodzie habilitacyjnym, nie wskazał, które z opisywanych podejść do definiowania granicy będzie podejściem wiodącym w procesie argumentacji postawionej we wstępie tezy badawczej.

2. Treść Rozdziału II: strony 81-125

Rozdział drugi liczy 44 strony. Na 7 stronach nie potrafię odnaleźć powtórzeń.

Wynik: **15% względnie nowego tekstu**, bądź tekstu, w którym z powodu braku materiału do porównania nie potrafię wysledzić powtórzeń.

Utwory Habilitanta, które zostały ponownie opublikowane w objętości 40-60% każdy:

- G. Balawajder, *Granica polsko-czeska w kontekście integracji europejskiej. Różne aspekty ewolucji funkcji granicy*, w: B. Kozera, M. Lis (red.), *Śląsk Opawski i Opolski w kierunku standardów europejskich: praca – współpraca - bezrobocie*, Opole 2003.
- G. Balawajder, *Poland and the Czech Republic in the Schengen Agreement. New possibilities of cooperation*, w: A. Trzcielińska-Polus, B. Curyło, S. Garsztecki (red.), *Collective identity, international cooperation and national interest in Europe and beyond*, Opole 2011.
- G. Balawajder, *Warunki członkostwa państw w Strefie Schengen*, „Opolskie Studia Administracyjno-Prawne”, nr XI/4/2013.
- G. Balawajder, *Układ z Schengen a bezpieczeństwo w kontekście wewnętrznej i zewnętrznej granicy Unii Europejskiej*, w: St. M. Grochalski (red.), *Kategoria bezpieczeństwa w prawnych wymiarze Unii Europejskiej*, Dąbrowa Górnicza 2013.
- G. Balawajder, *Wpływ członkostwa w Strefie Schengen na bezpieczeństwo Polski w ymiarze narodowym i ponadnarodowym*, w: K. Czornik, M. Lakomy (red.), *Dylematy polityki bezpieczeństwa Polski na początku drugiej dekady XXI wieku*, Katowice 2014.
- G. Balawajder, *Układ z Schengen a polska granica wschodnia w kontekście bezpieczeństwa Unii Europejskiej*, w: K. Czornik, M. Lakomy, M. Stolarczyk (red.), *Dylematy polityki zagranicznej Polski na początku XXI wieku*, Katowice 2014.

- G. Balawajder, *Bezpieczeństwo granic Unii Europejskiej w kontekście kryzysu migracyjnego 2015/2016*, w: St. M. Grochalski (red.), *Bezpieczne państwo. Bezpieczny obywatel. Bezpieczna Unia Europejska*, Dąbrowa Górnicza 2016.
- G. Balawajder, *Granice zewnętrzne Unii Europejskiej a bezpieczeństwo narodowe państw członkowskich w kontekście współczesnego kryzysu migracyjnego*, w: P. Polko, M. Walancik (red.), *Odcienie bezpieczeństwa. Obszary nadań, kierunki rozwoju*, Dąbrowa Górnicza 2016.
- G. Balawajder, *Instytucja granic zewnętrznych Unii Europejskiej a zapewnienie bezpieczeństwa państw członkowskich w warunkach współczesnego kryzysu migracyjnego*. „Pogranicze. Polish Borderlands Studies”, nr 3/2017.
- G. Balawajder, *Instytucjonalny wymiar ochrony granic zewnętrznych Unii Europejskiej w kontekście bezpieczeństwa państw członkowskich*, „Pogranicze. Polish Borderlands Studies”, nr 1/2018.

Wobec powyższego wskazuję co następuje:

- **przedmiotowy rozdział w 85% składa się z tekstu opublikowanego w latach 2013-2018, przy czym główna treść tego rozdziału pochodzi z okresu 2013-2014;**
- powyżej wymienione tytuły utworów Autora wielokrotnie powielają te same fragmenty, które są całymi stronami, wraz z przypisami, w niezmienionej formie,
- przedmiotowy rozdział ma charakter deskrypcji, powtórzeń treści aktów prawnych, w ograniczonym zakresie Autor stosuje analizę:
  - Habilitant nie dokonał kwerendy nowej literatury, nie dokonał oceny stanu badań w przedmiocie zainteresowania, swoją narrację opiera w większości na powtórzeniach regulacji prawnych, rozwiązań instytucjonalnych, czy opisu stanu faktycznego,
  - pomimo wskazania we wstępie, że w przedmiotowym opracowaniu zostaną wykorzystane podejścia teoretyczne i metody badawcze, w przedmiotowym rozdziale dominuje deskrypcja i metoda historyczna oraz instytucjonalno-normatywna,
- Habilitant nie wyszedł poza krąg ustaleń dokonanych przeszło dziesięć lat temu, dlatego nie uznają tego za nowe ustalenie, nie uznają tego za osiągnięcie badawcze,
- dodatkowo zarzucam Habilitantowi brak spójności tytułu rozdziału z jego treścią:
  - oceniany rozdział nosi tytuł „Instytucja granicy państw-członków Unii Europejskiej w świetle regulacji unijnych”,
  - zatem przedmiotem rozdziału winna być granica państw członków Unii, a nie jedynie granica państw w ramach Układu z Schengen,
  - jak wiemy, nie wszystkie państwa członkowskie UE zostały przyjęte do systemu Schengen, co więcej – zróżnicowany, wieloetapowy proces przyjmowania do strefy Schengen powoduje, że granice państw wypełniają różne funkcje na różnym etapie akcesji,
- Habilitant nie musiał zagłębiać się w tajniki procedury akcesji, ale swoje rozważania zakończył konstatacją dotyczącą toczących się dyskusji po 2015 r. w związku z akcesją Chorwacji,
  - na długo przed oddaniem książki do druku zakończono dyskusję dotyczącą szczególnego przypadku akcesji Bułgarii i Rumunii, które otrzymały wstępnie zgodę na otwarcie granicy od kwietnia 2024 r. tylko drogą powietrzną i morską.

3. Treść Rozdziału III: strony 127-159

Rozdział trzeci liczy 32 strony. Na 9 stronach nie potrafię odnaleźć powtórzeń.

Wynik: **28% względnie nowego tekstu**, bądź tekstu, w którym z powodu braku materiału do porównania nie potrafię wyśledzić powtórzeń.

Do napisania przedmiotowego rozdziału Habilitant posłużył się przede wszystkim dokumentami unijnej agencji Frontex oraz innymi materiałami dostępnymi w internecie. Całe strony monografii zawierają w niemal niezmienionej postaci fragmenty dokumentów unijnej agencji Frontex.

Ponadto kilka stron to „ponowne-ponowne” opublikowanie następujących utworów Habilitanta:

- G. Balawajder, *Wpływ członkostwa w Strefie Schengen na bezpieczeństwo Polski w wymiarze narodowym i ponadnarodowym*, w: K. Czornik, M. Lakomy (red.), *Dylematy polityki bezpieczeństwa Polski na początku drugiej dekady XXI wieku*, Katowice 2014.
- G. Balawajder, *Układ z Schengen a polska granica wschodnia w kontekście bezpieczeństwa Unii Europejskiej*, w: K. Czornik, M. Lakomy, M. Stolarczyk (red.), *Dylematy polityki zagranicznej Polski na początku XXI wieku*, Katowice 2014.
- G. Balawajder, *Instytucja granic zewnętrznych Unii Europejskiej a zapewnienie bezpieczeństwa państw członkowskich w warunkach współczesnego kryzysu migracyjnego*. „Pogranicze. Polish Borderlands Studies”, nr 3/2017.
- G. Balawajder, *Instytucjonalny wymiar ochrony granic zewnętrznych Unii Europejskiej w kontekście bezpieczeństwa państw członkowskich* „Pogranicze. Polish Borderlands Studies”, nr 1/2018.

Wobec powyższego wskazuję co następuje:

- **przedmiotowy rozdział w 72% składa się z tekstu opublikowanego w latach 2014-2018, przy czym główna treść tego rozdziału pochodzi z okresu 2014-2017;**
- poza „ponownie-ponownie” opublikowaniem treści w niezmienionej formie swoich wcześniejszych prac, Habilitant do przygotowania 17 stron tego rozdziału, tj. 53% wykorzystał w niezmienionej formie teksty dokumentów unijnych agencji oraz innych organizacji publicznych;
- w tym rozdziale Habilitant dokonuje także przejęcia elementów prawnie chronionych z publikacji innych autorów. Przytoczę tylko kilka przykładów, gdyż jest ich zbyt wiele:
  - a) s. 127: odwołanie na dole strony odnosi się do publikacji: „T. Brian, F. Laczko (eds.), *Fatal Journeys. Tracking lives lost during Migration*, Geneva 2014, s. 11–12.” Treść odwołania oraz treść w książce, do którego odwołanie zostało stworzone zostały zapożyczone z innego utworu, w którym to odwołanie zostało stworzone. Pierwotnym źródłem informacji jest: Philippe Fargues, *Four Decades of Cross-Mediterranean Undocumented Migration to Europe A Review of the Evidence*, International Organization for Migration (IOM) 2017;
  - b) s. 139: cała strona tekstu przejęta z dokumentu unijnej agencji Frontex. Odwołanie występuje wyłącznie w górnej części strony w 7 wierszu i odnosi się do konkretnego zdania. Zatem brak odwołania do tekstu całej strony tekstu utworu Habilitanta!

- c) s. 140: uwaga jak wyżej: Cała strona tekstu przejęta. Odwołanie występuje dopiero po kilku akapitach na następnej stronie.
  - d) s. 142: cała strona tekstu przejęta z dokumentu unijnej agencji Frontex. Odwołanie odnosi się wyłącznie do konkretnego zdania w tekście i nie sugeruje źródła dla całej strony. Zatem brak odwołania!
  - e) s. 145: podobne działanie: odwołania występują do dwóch pierwszych akapitów, a następnie cała strona tekstu bez odwołania.
- Habilitant nie wyszedł poza krąg ustaleń dokonanych prawie dziesięć lat temu, dlatego nie uznają tego za nowe ustalenie, nie uznają tego za osiągnięcie badawcze, do tego podjął działania z naruszeniem zasad etycznych i prawa autorskiego;

4. Treść Rozdziału IV: strony 161-176

Rozdział czwarty liczy 15 stron.

Jest to polskojęzyczna wersja artykułu opublikowanego w czasopiśmie „Przegląd Strategiczny” w 2020 r. opatrzona dwoma nowymi akapitami, w których Autor na str. 175 wylicza działania podjęte przez Wielką Brytanię w następstwie referendum brexitowego. Habilitant nie podjął jednak dalszych wysiłków w celu zbadania następstw przedmiotowego „Brexitu” dla funkcjonowania granicy w chwili obecnej, czy po zawarciu całego pakietu umów. Trudno wskazać w tym rozdziale stopień, w wymiarze promili, nowego wkładu Habilitanta.

Wobec powyższego wskazuję co następuje:

- **przedmiotowy rozdział w 99,9% składa się z tekstu opublikowanego w 2020 r.;**
- Habilitant nie dokonał kwerendy nowej literatury, nie dokonał oceny stanu badań w przedmiocie zainteresowania,
- swoją narrację opiera w większości na powtórzeniach regulacji prawnych, rozwiązań instytucjonalnych, czy opisu stanu faktycznego,
- Habilitant nie wyszedł poza krąg ustaleń dokonanych przed 2020 r., a przede wszystkim dokonał przekroczenia wszelkich możliwych norm etycznych.

5. Treść Rozdziału V: strony 177-221

Rozdział piąty liczy 44 strony. Na 3 stronach nie potrafię odnaleźć powtórzeń.

Wynik: **6,8% względnie nowego tekstu**, bądź tekstu, w którym z powodu braku materiału do porównania nie potrafię wysledzić powtórzeń.

Treść tego rozdziału to polskojęzyczna wersja artykułu opublikowanego w czasopiśmie „Pogranicze. Polish Borderlands Studies” w 2022 r. którego objętość została zwiększona poprzez dodanie całych fragmentów dokumentów instytucji Unii Europejskiej.

Zarówno pierwotna treść artykułu, jak i jego polskojęzyczna wersja wklejona jako fragment rozdziału, a także skompilowany pozostały tekst w formie innych materiałów i dokumentów, stanowią łącznie 37 stron.

Są to w niemal niezmienionej postaci całe fragmenty unijnych dokumentów.

Systemy antyplagiatowe wskazują, że 44% tekstu artykułu, który stanowi podstawę treści tego rozdziału, to kompilacja dokumentów i opracowań dostępnych na stronach internetowych unijnych instytucji. Są to głównie Komunikaty Komisji Europejskiej, ale i inne dokumenty, których Autor nie wykazał w treści tej pierwotnej publikacji – jako anglojęzycznego artykułu. W sumie niezmiennona treść dokumentów stanowi 81,8% treści rozdziału.

Wobec powyższego wskazuję co następuje:

- **przedmiotowy rozdział w 93,2% składa się z tekstów dokumentów instytucji unijnych oraz z opublikowanego w 2022 r. artykułu,**
- powielanie treści unijnych dokumentów nie jest ani czynnością twórczą, ani nie przynosi wyników naukowych,
- Habilitant nie wyszedł poza krąg ustaleń dokonanych wcześniej, a przede wszystkim dokonał złamania wszelkich możliwych zasad etycznych,
- oprócz wdrożenia metody kompilacji, Habilitant dokonuje w tym rozdziale przejęcia elementów prawnie chronionych, jak np. fragmenty, tezy czy odwołania.

Poniżej podaję przykłady z kilku pierwszych stron rozdziału:

- a) s. 177: cała strona jest fragmentem tekstu Komunikatu Komisji Europejskiej. Tekst jest przejęty w całości w formie niemal niezmiennionej. Treść przypisu: Tamże. – ten przypis na samym końcu zdania po całej stronie nie oddaje źródła za którym Autor podaje te informacje!
  - b) s. 178: pół strony – od: „wszystkich podróży innych niż niezbędne, (...)” – jest fragmentem tekstu Komunikatu Komisji Europejskiej. Tekst jest przejęty w całości w formie niemal niezmiennionej. Brak odwołania!
  - c) s. 179: pół strony – górny akapit - jest fragmentem tekstu Komunikatu Komisji Europejskiej. Tekst jest przejęty w całości w formie niemal niezmiennionej. W połowie strony, po wyliczeniu z użyciem myślników, Habilitant zastosował odwołanie do Komunikatu KE. Mam wątpliwość czy taka forma oddaje w pełni fakt, że cały ten fragment jest dosłownym cytatem!
  - d) s. 180: pół strony – górne dwa akapity – są fragmentem tekstu Komunikatu Komisji. Tekst przejęty w całości w formie niemal niezmiennionej. Brak odwołania! Co więcej, Autor prowadzi narrację w sposób utrudniający odbiorcy ustalenie źródła informacji. Habilitant poprzez swoje działanie, widoczne na tym przykładzie, tworzy pozory własnej twórczości, która miałyby eliminować fakt naruszenia prawa.
- w tym rozdziale Habilitant dokonuje przejęcia elementów prawnie chronionych z publikacji innych autorów:
    - a) s. 215: cała strona jest fragmentem tekstu autorstwa J. Szymańskiej. Tekst jest nieznacznie zmodyfikowany, jednak najważniejsza jest treść – informacja oraz stawiane tezy. Odwołanie na dole strony wskazujące publikację J. Szymańskiej znajduje się na kolejnej stronie i to dopiero po trzech kolejnych akapitach tekstu.
    - b) s. 216: kolejny akapit od góry, zaraz po akapicie z odwołaniem. Tekst jest przejęty w całości w formie niemal niezmiennionej. Brak odwołania! W akapicie tym prócz przejęcia informacji Habilitant przytacza tezy, a poprzez swoje działanie, widoczne na tym przykładzie, tworzy pozory własnej twórczości.

- c) s. 220: akapit u doły strony. Przejęcie „wniosków” z analizy J. Szymańskiej i wstawienie tego fragmentu jej publikacji do swojego utworu bez odwołania!

6. Treść Podsumowania: strony 223-232

Podsumowanie liczy 9 stron. Na 4 stronach nie potrafię odnaleźć powtórzeń.

Wynik: **44% względnie nowego tekstu**, bądź tekstu, w którym z powodu braku materiału do porównania nie potrafię wyśledzić powtórzeń.

Podsumowanie nie jest zbiorem uzyskanych wyników, bowiem jest kompilacją tekstów wcześniej opublikowanych przez Habilitanta. System antyplagiatowy wskazuje, że do przygotowania treści tej części monografii Habilitant wykorzystał następujące swoje publikacje:

- G. Balawajder, *Granica państwa jako kategoria wielowymiarowa*, „Pogranicze. Polish Borderlands Studies” nr 1/2013.
- G. Balawajder, *Instytucja granic zewnętrznych Unii Europejskiej a zapewnienie bezpieczeństwa państw członkowskich w warunkach współczesnego kryzysu migracyjnego*. „Pogranicze. Polish Borderlands Studies”, nr 3/2017.
- G. Balawajder, *Instytucjonalny wymiar ochrony granic zewnętrznych Unii Europejskiej w kontekście bezpieczeństwa państw członkowskich* „Pogranicze. Polish Borderlands Studies”, nr 1/2018.

Są to całe strony monografii, które zawierają w niezmienionej postaci całe fragmenty wcześniej publikowanych utworów.

Zatem wyniki te nie są ani nowe, ani nie stanowią uzupełnienia stanu badań.

Wyniki te są znane i stanowią część wiedzy w przedmiocie badań.

Smutne jest, że są w większości przypadków przedawnione, niezaktualizowane, ani nie zestawione z wynikami badań innych autorów, publikujących na ten temat.

Prócz wdrożenia metody kompilacji swoich wcześniejszych tekstów, Habilitant dokonuje także w tym fragmencie książki przejęcia elementów prawnie chronionych, jak np. tezy. Przykładem, który chciałabym wskazać, jest wielokrotne przejęcie fragmentów, w tym zwłaszcza wniosków, z analizy autorstwa J. Szymańskiej:

- a) s. 227: Górny akapit. „Można sądzić, że obserwowany obecnie (...)”. Po akapicie brak odwołania. Następujące tezy przewłaszczone z analizy:
- „rozwój pandemii COVID-19 jest kolejnym istotnym wyzwaniem dla strefy Schengen”
  - „państwa UE domagają się większej swobody w decydowaniu o przywracaniu i przedłużaniu kontroli granicznych”.

Z powyżej scharakteryzowaną całością książki, mającą (pomijając kwestię autoplagiatu i innych naruszeń zasad etyki) charakter odtwórczy, sprawozdawczy, informujący, deskryptywny, miejscami przeglądowy, zupełnie nie współgra wstęp.

We wstępie Autor prezentuje swoje osiągnięcie w sposób dużo bardziej dojrzały. W kilku miejscach ponownie wkleja swoje już wielokrotnie opublikowane utwory, a metoda kompilacji jest przez dr. Grzegorza Balawajdera dobrze opanowana.

Niepodważalne jest, że lektura wstępu bez informacji, które powyżej podałam, może wzbudzić w czytelniku pozytywne emocje i zachęcać do dalszej lektury tej książki. Habilitant kreśli w nim obraz monografii, w której zastosowanie będą miały teorie i metody badawcze. Zestawienie „Wstępu” z „Podsumowaniem”, w którym Autor udziela odpowiedzi jedynie na postawione we wstępie pytania, a odpowiedź zawarta jest na dwóch stronach, oznacza, że nie potrzebował prowadzić szerokich badań.

Główną metodą analizy w tym badaniu – jak sugeruje dr Grzegorz Balawajder we „Wstępie” – jest analiza systemowa. Jest to wbrew pozorom bardzo trudna metoda prowadzenia analizy. Skoro Habilitant założył, że dzięki tej metodzie będzie mógł dokonać „istotnego osiągnięcia” naukowego, nie rozumiem czemu swoją wiedzę o tej metodzie oparł wyłącznie na drobnej wzmiance z przeglądowego artykułu prof. Chodubskiego. W bogatym dorobku naukowym tego uznanego w środowisku Profesora jest wiele publikacji dotyczących zarówno metod naukowych, jak i metodologii prowadzenia badań naukowych.

Habilitant powinien wiedzieć, że dla pogłębienia wiedzy o założeniach i prawidłowości zastosowania metody systemowej, ale i każdej innej, należy sięgnąć po prace autora tej metody. Braki warsztatowe w stosowaniu metod prowadzenia badań naukowych odślania „Podsumowanie”, w którym dr Grzegorz Balawajder nie wskazuje „out put’ów”, które powinny być wynikiem jego analizy.

Do innych kwestii zawartych we wstępie nie odniosę się, bowiem albo w „Podsumowaniu” Autor nie powraca do tych kwestii i nie udziela wyjaśnień, albo wyjaśnień tych dokonał już kilka lat temu w swoich wcześniejszych publikacjach i „wkleił” je do tekstu „Podsumowania”.

Podsumowując, jak wykazałam to powyżej, Habilitant nie przedstawił do oceny monografii naukowej spełniającej warunek prezentowania zagadnienia naukowego w sposób oryginalny i twórczy. Nieumiejętność użycia nowoczesnych metod analizy sprawiły, że monografia w swojej istocie jest kompilacją wyników badań z literatury przedmiotu. Autor w swoim zamysle nie pragnął zdobyć nowej wiedzy, ale potwierdzić już dostępną i wielokrotnie weryfikowaną. W świetle powyższych ustaleń praca nie wypełnia kryterium nowatorskości, które jest kluczowe w postępowaniu w sprawie nadania doktora habilitowanego.

Dokonując ostatecznej oceny recenzowanej monografii trzeba stwierdzić, że nie stanowi ona istotnego wkładu w rozwój dyscypliny nauki o polityce i administracji.

III. Ocena pozostałych osiągnięć naukowych oraz spełnienia przesłanki istotnej aktywności naukowej realizowanej w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej lub instytucji kultury, w szczególności zagranicznej

Drugim warunkiem uzyskania stopnia habilitowanego, określonym w ustawie w art. 219 ust. 1 pkt 3., jest wykazanie się istotną aktywnością naukową zrealizowaną w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej lub instytucji kultury, w szczególności zagranicznej. Oceny dokonam w oparciu o przedstawioną dokumentację oraz dostarczone przez Habilitanta wybrane teksty.

Według załączonego przez Habilitanta wykazu osiągnięć naukowych, dorobek publikacyjny dr. Grzegorza Baławajdera stanowią 52 publikacje (po uzyskaniu stopnia doktora) oraz dodatkowo monografia stanowiąca osiągnięcie przedstawiane do oceny.

Szczegółowo na dorobek ten składają się:

- monografia będąca przedmiotem postępowania habilitacyjnego
- współautorstwo monografii
- 5 artykułów w czasopismach naukowych
- 46 rozdziałów w monografiach wieloautorskich

Ilościowo mogłoby się wydawać, że jest to dorobek zadowalający, do jego jakości odniosę się w dalszej części. Habilitant w Autoreferacie nie podał danych naukometrycznych. Analizę jego dorobku utrudnia także niezwykle niestaranne jego wymienienie w wykazie osiągnięć. Brakuje chociażby rozdzielenia dorobku na publikacje w czasopismach oraz w rozdziałach w monografiach. W opisie bibliograficznym brakuje wielokrotnie podania miejsca publikacji, a przede wszystkim wydawnictwa, które obecnie jest istotnym wskaźnikiem w ocenie.

Ilość pozycji wskazanych jako osiągnięcie naukowe dr. Grzegorza Baławajdera została przez niego w tym wykazie sztucznie zawyżona.

W przypadku pozycji przygotowanej we współautorstwie została ona podana w taki sposób, jak by to Habilitant był jej autorem, bez wspominania nazwiska drugiego autora.

Podobny zabieg jest wykonany także dla rozdziału opublikowanego we współautorstwie. Ocena tego dorobku jest niezwykle trudna i łatwo wystawić nieuprawnioną ocenę.

O ile w autoreferacie Habilitant wymienia swoje publikacje łącznie, to w załączonym do wniosku wykazie osiągnięć naukowych występuje wprowadzające w błąd rozgraniczenie na cykl powiązanych tematycznie artykułów zgodnie z art. 219 ust. 1 pkt 2b oraz na monografię. We wniosku zaś, jak i w autoreferacie, Habilitant wyrażnie jako swoje osiągnięcie naukowe w przewodzie prezentuje monografię.

Artykuł pt. *Instytucja granic zewnętrznych Unii Europejskiej a zapewnienie bezpieczeństwa państw członkowskich w warunkach współczesnego kryzysu migracyjnego*, opublikowany w czasopiśmie „Pogranicze. Polish Borderlands Studies”, t. 5, nr 3, s. 201-223 został w 53 % wykorzystany do przygotowania artykułu pt. Instytucjonalny wymiar ochrony granic zewnętrznych Unii Europejskiej w kontekście bezpieczeństwa państw członkowskich, w tym samym czasopiśmie „Pogranicze. Polish Borderlands Studies”, t. 6, nr 1, s. 77-101.

Należałoby dokonać dalszego badania i ocenić stopień wykorzystania poprzednich publikacji w tych dwóch artykułach. Jest to utrudnione, gdyż wykorzystane w tych publikacjach utwory nie są dostępne w wersji elektronicznej w bazach systemów antyplagiatowych.

Podobny, a czasem nawet wyższy, stopień wykorzystania wcześniejszych publikacji w kolejnych występuje w utworach publikowanych w rozdziałach monografii wieloautorskich. Nie można przejść do oceny merytorycznej tego dorobku, bowiem stopień lekceważenia zasad etycznych przez Habilitanta powoduje, że te publikacje nie zasługują na tę ocenę.

Przykład pokrywania się treścią kilku publikacji:

- G. Balawajder, *Zanik czy nowe funkcje granicy w Unii Europejskiej*, w: St. M. Grochalski (red.), *Ewolucja instytucji granicy we współczesnej Europie*, Opole 2010.
- G. Balawajder, *Nowe funkcje granicy*, w: M. Lis, A. Trzcńska-Polus (red.), *Colloquium Opole 2009. Od Okrągłego Stołu do Obalenia Muru Berlińskiego i Aksamitnej Rewolucji. Polacy – Niemcy – Czesi – nowe wartości, nowe relacje*, Opole 2010
- G. Balawajder, *Ewolucja funkcji granic a przyszłość państwa narodowego*, [w:] St. M. Grochalski (red.), *Ewolucja instytucji granicy we współczesnej Europie*, Opole 2010
- G. Balawajder, *Die Fortentwicklung der „Institution Grenze“ im gegenwärtigen Europa*, w: S. Garsztecki, I. Scherm, Ch. Waack (red.), *Regionale Identität und transnationale Räume im Ostmitteleuropa*, Thelem 2012.
- G. Balawajder, *Granica państwa, jako kategoria geograficzna, prawna, polityczny i społeczna*, w: St. M. Grochalski (red.), *Granice państwa jako granice jurysdykcji w Unii Europejskiej*, Dąbrowa Górnicza 2012.
- G. Balawajder, *Ewolucja funkcji granicy polsko-niemieckiej jako wyraz rozwoju dobrosąsiedzkiej współpracy po 1989 roku*, [w:] M. Mazurkiewicz, A. Haas, R. Wieczorek (red.), *Colloquium Opole 2020. Od konfrontacji przez normalizację do pojednania i dobrego sąsiedztwa: polsko-czesko-niemiecki kompleks sąsiedztwa w rocznicę traktatów granicznych*, Opole 2021.

Trudno w ocenie dorobku publikacyjnego koncentrować się na stopniu dokonanego nadużycia i złamania zasad etycznych. Jednakże dokonując pobieżnego oglądu wyżej wymienionych publikacji można stwierdzić, że ostatnia z przytoczonych jest polskojęzyczną wersją rozdziału opublikowanego w języku niemieckim w 2012 r. Jest to dopuszczalne, nie należy jednak podawać tego jako osobnego osiągnięcia w dorobku naukowym. Ponadto nie dysponuję niemieckojęzyczną wersją rozdziału pt. *Die Staatsgrenze als Determinante der Identität*, [w:] S. Garsztecki, M. Jeřábek, I. Scherm (red.), *Sachsen und Tschechien. Regionale Identitäten und transregionale Verflechtungen in Ostmitteleuropa*, Thelem 2015. Habilitant dostarczył wersję czeskojęzyczną tego rozdziału, ale z pobieżnej lektury widać wyraźnie podobieństwo do innej publikacji, że jest to obcojęzyczna wersja już wcześniej publikowanego utworu.

W wykazie Habilitant dwukrotnie rozdziela pozycje opublikowane w dwóch wersjach językowych. Podaje je jako dwie oddzielne pozycje, jako dwa osiągnięcia, w dwóch różnych językach, a jest to każdorazowo jedno obcojęzyczne osiągnięcie występujące w dwóch wersjach językowych.

W pierwszym przypadku ma to miejsce z rozdziałem w monografii z 2012 r. Pierwsza wersja to rozdział w jęz. niemieckim pt. *Die Fortentwicklung der „Institution Grenze“ im gegenwärtigen Europa*, w: S. Garsztecki, I. Scherm, Ch. Waack (red.), *Regionale Identität und transnationale Räume im Ostmitteleuropa*, Thelem 2012. Druga – to rozdział w jęz. czeskim pt. *„Institute hranice“ v dnešni Evropě* w tejże monografii.

Po raz drugi Habilitant rozdziela rozdziały w dwóch wersjach językowych podając opisując bibliografię z monografii z 2015 r. Pierwsza wersja w prawidłowym zapisie bibliograficznym to jest rozdział pt. *Die Staatsgrenze als Determinante der Identität*, w: S. Garsztecki, M. Jeřábek, I. Scherm (red.), *Sachsen und Tschechien. Regionale Identitäten und transregionale Verflechtungen in Ostmitteleuropa*, Thelem 2015. Druga to jest rozdział pt. *Státní hranice jako determinanta identity* w tejże monografii.

Jak zaznaczyłam, dr Grzegorz Balawajder nie przedstawił prawidłowego zapisu bibliograficznego tego rozdziału w wersji niemieckojęzycznej w wykazie swojego dorobku naukowego. W wersji niemieckojęzycznej wpisał tytuł monografii jako tytuł swojego rozdziału, podając tytuł monografii w jęz. czeskim. Natomiast w wersji języka czeskiego pisownia nie zawiera właściwych znaków dla tego języka. Dla osoby, która nie dokonała gruntownej lektury tej pozycji może się wydawać, że są to dwie różne pozycje. Wartość merytoryczna tej publikacji opiera się na jakości innych polskojęzycznych publikacji Habilitanta wykorzystanych w tym utworze.

W znacznej części publikacje Habilitanta są fragmentami monografii z 2010 r., opublikowanej we współautorstwie pt. *Raport z badań „Granice w Unii Europejskiej“*. Z wykroczeniem prawnym będziemy mieli do czynienia, jeżeli współautor zgłosi prawa do tego fragmentu utworu. W innym przypadku jest to nadal autoplgiat.

Zatem po pierwsze publikacje powielają treści w stopniu przekraczającym zasady etyczne. Po drugie często są to powtórnie publikowane utwory pod innym tytułem, publikowane w inny wydawnictwie lub w innym języku.

Z powyższego wynika, że w dorobku naukowym dr. Grzegorza Balawajdera zamiast 46 rozdziałów w monografiach powinny być (nie wspominając o jakości tych publikacji, stopniu autoplgiatu i innych nadużyciach) 44 pozycje.

Przechodząc do oceny naukowometrycznej osiągnięć Habilitanta, która nie została załączona. Łączna liczba cytowań prac Habilitanta w poszczególnych bazach jest następująca: Web of Science: ; Index Hirscha: ; Scopus: 0 cytowań, Index Hirscha: 0; Google Scholar (łącznie z dużą liczbą autocytowań): 61, Index Hirscha: 5.

Biorąc pod uwagę ilościowy wymiar dorobku są to bardzo skromne wyniki.

Następna kwestia dotyczy miejsc publikacji oraz rozpoznawalności dorobku. Większość dorobku Habilitanta zostało opublikowane w wydawnictwach powiązanych z miejscem zatrudnienia. Cztery – spośród pięciu – artykuły naukowe zostały opublikowane w jednym czasopiśmie, do tego wydawanym przez jednostkę naukową, z którą Habilitant jest powiązany zawodowo („Pogranicze. Polish Borderlands Studies”). W ministerialnym wykazie czasopism, czasopismo to uzyskało 40 pkt, co szereguje je raczej jako nisko punktowane.

W większości rozdziały w pracach zbiorowych opublikowane zostały w wydawnictwach nie wymienionych na liście ministerialnej. Generalnie bardzo trudno ocenić osiągnięcia Habilitanta poprzez niestaranności ich ekspozycji, zarówno na liście w wykazie, jak i w postaci skanów, a także ich uporządkowania. Jest to czynność bardzo czasochłonna.

Sumując rozważania dotyczące miejsca publikacji należy podkreślić, że brak wersji elektronicznych utrudnia dostęp do tych pozycji poza jednostką dysponującą wersją papierową publikacji. W ten sposób Habilitant sam ogranicza możliwość upowszechnienia swoich badań i włączeniu się w dyskusję naukową z szerszym gronem badaczy. Znajduje to potwierdzenie w niskiej liczbie cytowań.

Z informacji przedstawionych przez dr. Grzegorza Balawajdera w Autoreferacie jego aktywność w środowisku akademickim w postaci wygłaszanych referatów można ocenić jako zadowalającą. Podkreślić jednak trzeba, że wskazana aktywność jest zaprezentowana bardzo chaotycznie, w sposób niechronologiczny. W ostatnich latach Habilitant był mniej aktywny.

Podobnej treści uwagi dotyczą współpracy z innymi ośrodkami, w tym zagranicznymi. Największa aktywność Habilitanta miała miejsce przed kilkoma laty. Do tej pory dr Grzegorz Balawajder nie uczestniczył ani w krajowych, ani w międzynarodowych, projektach badawczych finansowanych w drodze konkursów. Mimo wskazanych powyżej problemów z jakością i rzetelnością dorobku naukowego należy podkreślić, że realizowana od początku strategia publikowania w językach obcych powinna przyczynić się do umiędzynarodowienia wyników badań.

Habilitant, jak zaznaczył w załączonych dokumentach, był w czasie swojej kariery naukowej dwukrotnie recenzentem. Posiada zatem nikłe doświadczenie, polegające na recenzowaniu artykułu w zeszytach studenckich z 2014 roku oraz w 2015 r. w czasopiśmie nisko punktowanym nie związanym z dyscypliną nauki o polityce i administracji. Dr Grzegorz Balawajder nie występował ponadto w roli recenzenta czasopism międzynarodowych. Jest to skromne doświadczenie, które potwierdza tezę o niskiej rozpoznawalności kandydata w środowisku.

Pełnienie funkcji recenzenta w czasopismach naukowych jest niezwykle ważne, odpowiedzialne, ale i przynosi korzyści dla samorozwoju. Akademicy mogą i powinni korzystać z darmowych szkoleń dla recenzentów. Szkolenia te poszerzają wiedzę, umiejętności oraz warsztat badacza. Ułatwiają zrozumienie oceny prac naukowych, ale także w drugą stronę, ułatwiają prowadzenie badań naukowych przez recenzentów dzięki uzupełnieniu wiedzy i zdobyciu umiejętności niezbędnych do przygotowania dobrej publikacji.

Habilitant nie jest aktywny w swoim środowisku naukowym. Nie zorganizował samodzielnie seminarium czy policy forum dla wymiany myśli, przedyskutowania swoich badań z szerszym gronem ekspertów.

Habilitant nie został także poproszony o przygotowanie ekspertyzy czy zwykłej opinii dla otoczenia zewnętrznego. Kontakt z otoczeniem zewnętrznym dla naukowca jest niezwykle ważny, stanowi bowiem podstawę istnienia jego badań, aktualności podejmowanej problematyki, jej aplikowalności. Jest często uzasadnieniem potrzeby prowadzenia tych badań. Nie sugeruję bynajmniej konieczności wykazania możliwości wdrożenia, ale skoro badania dotyczą bieżących kwestii, wiedza i dokonania Habilitanta powinny służyć szerszemu otoczeniu niż tylko Autorowi tych publikacji.

Podkreślając, że nie można dokonać oceny jakościowej dorobku z uwagi na naruszenie zasad etycznych i wielokrotne publikowanie tych samych treści, przytoczyłam inne argumenty potwierdzające, że **dorobek Habilitanta nie zasługuje na pozytywną ocenę.**

IV. Konkluzja

W konkluzji powyższych wywodów stwierdzam, że osiągnięcie naukowe w postaci przedstawionej do recenzji monografii pt. *Granice Unii Europejskiej w kontekście współczesnych wyzwań kryzysu uchodźczo-migracyjnego, brexitu i pandemii koronawirusa* autorstwa dr. Grzegorza Balawajdera oraz Jego pozostała aktywność naukowo-badawcza **nie stanowią istotnego wkładu w rozwój dyscypliny nauki o polityce i administracji i tym samym nie odpowiadają wymaganiom określonym w art. 219 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce.** W związku z powyższym **nie popieram dalszego procedowania** wniosku dr. Grzegorza Balawajdera w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie nauki o polityce i administracji.

